

A Pécsi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság
Bhar.II.64/2016/15. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2017. évi december hó 19. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

végzést:

A harmadfokú bíróság a rágalmazás vétsége miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Szekszárdi Törvényszék 2.Bf.67/2016/10. számú ítéletét felülbírálv

- a Btk.226.§ (1) bekezdésében meghatározott egy rendbeli rágalmazás vétsége tekintetében a Bonyhádi Járásbíróság B.105/2015/8. számú és a Szekszárdi Törvényszék 2.Bf.67/2016/10. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi magánvádló 2magánvádlót, hogy fizesse meg az államnak a harmadfokú eljárásban felmerült 10.000 (tízezer) forint bünygyi költséget.

Indokolás

A másodfokon eljárt Szekszárdi Törvényszék a 2016. évi november hó 24. napján kelt 2.Bf.67/2016/10. számú ítéletével vádlottat az ellene emelt 2 rendbeli – a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 226.§ (1) bekezdésében meghatározott – rágalmazás vétségének a vádja alól felmentette.

E határozat ellen a vádlott felmentése miatt, büntetőjogi felelősségének a megállapítása végett magánvádló 2és magánvádló 1magánvádlók jelentettek be fellebbezést.

A harmadfokú bíróság – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 387.§ (1) bekezdése értelmében – a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást felülbírált, abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint, hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

Ennek során észlelte, hogy magánvádló 1magánvádló 2017. május 20-án elhunyt (*halotti anyakönyvi kivonat a harmadfokú bíróság iratai között 6. sorszám alatt*).

A Be.52.§ (1) bekezdésében írtak szerint a magánvádló halála esetén helyébe harminc napon belül a hozzátartozója léphet.

A harmadfokú bíróság előtt az elhunyt magánvádló hozzátartozóinak a személye nem ismert. Az ítélkezési gyakorlat ugyanakkor több évtizede következetes abban, hogy ilyenkor a bíróságnak nem kell felkutatnia és e jog gyakorlásának a lehetőségéről tájékoztatnia a hozzátartozókat (*BH 1991.384. számú eseti döntés*).

A büntető perrendtartás nem tartalmaz kifejezett előírásokat a magánvádló halála, illetve a hozzátartozó fellépésének az elmaradása esetén követendő eljárásra; az mégis bizonyos, hogy a Be. XXIII. Fejezete szerinti eljárás csak úgy indulhat meg, illetve csak akkor folytatható, ha van az ügyben – perbeli legitimációval bíró – magánvádló. Ez rendszerint a magánindítványt joghatályosan előterjesztő és a vádat képviselő sértett, de nem kizárt az sem, hogy annak halála esetén a már megindult eljárás a Btk.459.§ (1) bekezdés 14. pontja szerinti hozzátartozó közreműködése mellett folyik tovább.

A Be.507.§-ában írtak szerint, ha a magánvádló a tárgyaláson nem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem mentette ki, illetőleg őt azért nem lehetett megidézni, mert lakcímének megváltozását nem jelentette be, úgy kell tekinteni, hogy a vádat elejtette. E rendelkezés helyes értelmezése szerint az elsőfokú eljárásban a magánvádló halála, illetve a hozzátartozói fellépés hiánya a Be.511.§ (1) bekezdésében írtak alapján az eljárás kötelező – vádelejtés okán történő – megszüntetéséhez vezet.

Kérdéses lehet azonban, hogy milyen eljárásjogi eszközök állnak rendelkezésre akkor, ha a magánvádló halála a másod- vagy harmadfokú eljárásban következik be, ahol vádelejtésnek már nincs helye. A Be.512.§ (4) bekezdése alapján a másodfokú, illetve – ennek és a Be.385.§-ában írt rendelkezésnek az együttes alkalmazása értelmében – a harmadfokú eljárásban is lehetséges az eljárás kötelező megszüntetése, ha azt a magánvádló a határozathozatal céljából tartandó tanácsülésig indítványozza. Miután azonban ilyenkor már az elsőfokú, illetve másodfokú bíróság az ügy érdemében döntött, az eljárás megszüntetésével együtt a korábban hozott határozatot vagy határozatokat hatályon kívül kell helyezni (*BH 1992.450. számú eseti döntés*).

A jelen ügyben is ezt követte a harmadfokú bíróság, amikor a Bonyhádi Járásbíróság B.105/2015/8. számú, illetve a Szekszárdi Törvényszék 2.Bf.67/2016/10. számú ítéleteit – magánvádló 1magánvádlót érintő részeiben – hatályon kívül helyezte és az eljárást a Btk.226.§ (1) bekezdésében meghatározott rágalmozás vétsége tekintetében megszüntette.

A fennmaradó – magánvádló 2magánvádlóra vonatkozó – rész tekintetében a harmadfokú bíróság az ügy érdemi elbírálását akadályozó eljárási szabálysértést nem észlelt. Az e körben megállapított tényállás ugyanakkor mentesnek bizonyult a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, így az – figyelemmel a Be.388.§ (1) bekezdésében írtakra – irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

A Btk.226.§ (1) bekezdésében meghatározott rágalmozás vétségét az követi el, aki valakiről más előtt a *becsület csorbítására alkalmas* tényt állít, híresztel vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ.

A becsület csorbítására való alkalmasság megítélésénél az általános társadalmi közfelfogásból szükséges kiindulni, sohasem abból, hogy a sértett – egyéni érzékenysége alapján – hogyan viszonyul a vele történetekhez. Ennek megfelelően e kérdésben a sértett szubjektív értékítéletének,

érzelmi beállítottságának vagy egyéni vélekedésének nincs jelentősége, sokkal inkább annak, hogy a szóban forgó tény, vagy az arra közvetlenül utaló kifejezés használata az objektív értelmezés alapján ténylegesen alkalmas-e a becsület csorbítására. Ide kell sorolni azt, ha az állított tény a sértett társadalmi megbecsülését, az egyéni tulajdonságairól, magatartásáról és személyes értékeiről kialakított megítélését a környezetében hátrányosan befolyásolja, vagy nem felel meg annak az elvárásnak, mely a társadalomban kialakult érintkezési formák gyakorlása során minimálisan megkövetelhető.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott – szóbeli kijelentés formájában – a magánvádlóknak azt rótta fel, hogy *feljelentették őt a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál*. Ez a tényállítás alapvetően értéksemleges; nem hordoz magában olyan tartalmat, mely közvetlenül, vagy akár csak áttételesen a sértettekre nézve hátrányos megítéléssel, kirekesztettséggel vagy megbélyegzéssel járhatott volna. Önmagában ugyanis az a tényállítás, hogy valaki a saját, illetve a közösség jogainak a vélt vagy valós védelme érdekében, eljárásjogi lehetőségével élve hatósági vizsgálatot kezdeményez, nem lealacsonyító vagy elmarasztaló jellegű. Különösen úgy, hogy a szóban forgó kijelentés mentes volt mindenféle gyalázkodástól és megbecstelenítő kifejezéstől.

Ezt már az elsőfokú bíróságnak a feljelentés alapján is észlelnie kellett volna, így – a Be.493.§-ában és a Be.267.§ (1) bekezdés a) pontjában írt rendelkezések értelmében – az eljárást, a Be.501.§ (2) bekezdésében írtak szerint, személyes meghallgatás nélkül megszüntethette volna.

Ez okból helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor a Btk.226.§ (1) bekezdésében meghatározott rágalmazás vétsége tekintetében – miután a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény – a Be.6.§ (3) bekezdés a) pontjának I. fordulatán alapuló felmentő rendelkezést hozott.

Következésképpen az ezt sérelmező fellebbezés nem volt megalapozott.

Mindezekre tekintettel a harmadfokú bíróság – a Be.397.§-ában írtak szerint – a másodfokú bíróság ítéletét magánvádló 2magánvádlót érintő részében helybenhagyta.

A Be.514.§ (4) bekezdése értelmében, ha a másodfokú bíróság határozata ellen kizárólag a magánvádló jelentett be fellebbezést, és az nem vezetett eredményre, a harmadfokú eljárásban felmerült bünygyi költséget a magánvádló viseli. Ez volt az oka magánvádló 2magánvádló 10.000 forint megfizetésére történő kötelezésének.

Pécs, 2017. december 19.

Dr. Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr. Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Bencze Beáta s.k. bíró

A Szekszárdi Törvényszék 2.Bf.67/2016/10. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bhar.II.64/2016/15. számú végzése folytán – az abban írt változtatással – a 2017. évi december hó 19. napján jogerőre emelkedett és a bünygyi költség viselésére vonatkozó részében végrehajthatóvá vált.

. Krémer László s.k.
a tanács elnöke

tisztviselő